

ਜਸਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀ, ਜੇ.

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਏਜੰਸੀ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ @ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਘ— ਜਵਾਬਦੇਹ

2021 ਦਾ CRM-M ਨੰਬਰ 19293

26 ਜੁਲਾਈ, 2022

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973— ਐੱਸ. 407 ਐੱਸ. 482 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ— ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967— ਐੱਸ. 13, 18, 18A, 18B, 20 ਅਤੇ 23— ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860— ਐੱਸ. 120 ਬੀ ਅਤੇ 153 ਏ— ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2015, ਸੈਕਸ਼ਨ 1(4) — ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ, 2005— ਐੱਸ. 25 — ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ — ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਹਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਖੰਡਤਾ, ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਹਿਮਤੀ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਰਾਦਪੁਰਾ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ- ਆਯੋਜਿਤ, ਜਦੋਂ ਐਫਆਈਆਰ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਾਲਗ, ਫਿਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਕੋਲ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 1(4) ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. NIA ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਾਲਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਬਾਲਗ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ NIA ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਕੋਲ।

(ਪੈਰਾ 40)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰ .

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਭਾਨੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ।

ਜਸਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀ, ਜੇ.

(1) ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 407 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੰਬਰ RC-

20/2019/NIA/DLI ਮਿਤੀ 23.09.2019, FIR ਨੰਬਰ 280 ਮਿਤੀ 05.09.2019, ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 120-ਬੀ/153-ਏ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 13/18/18 ਏ/18 ਬੀ/20/23 ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 3, 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਥਾਣਾ ਸਦਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ/ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ।

(2) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ (ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜਾਂ (ਐਡਹਾਕ), ਫਾਸਟ ਟ੍ਰੈਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਫਾਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਚਾਈਲਡ ਰਾਈਟਸ ਐਕਟ, 2005, 10 ਸਤੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ।

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ

(3) ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੰ.280 ਮਿਤੀ 05.09.2019 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਸਦਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਖੇ ਧਾਰਾ 304 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1908 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਥਾਣਾ ਸਦਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੱਚ ਗਿੱਲ ਚੌਕ ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ, ਬਾਗੜੀਆਂ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 19:45 ਵਜੇ ਪਿੰਡ ਪੰਡੇਰੀ ਗੋਲਾ, ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਤਰਨਤਾਰਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ, ਜਦਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਵਿਕਰਮ ਉਰਫ ਵਿੱਕੀ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਹੈਪੀ ਅਤੇ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਕਤ ਪਲਾਟ ਵਿੱਚ ਦੱਬੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਟੋਆ ਪੁੱਟ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਧਮਾਕਾਖੇਜ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅੱਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਕਾਰਨ ਇਹ ਧਮਾਕਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਦੂਜਾ ਸਾਥੀ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੋਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਗੁਆਚ ਗਈ। ਉਕਤ ਜ਼ਖਮੀ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਹਰਜੀਤ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਘਰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਮਾਕਾਖੇਜ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੁੱਟਣ ਲਈ ਸਪੇਡ (ਕਾਈ) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਏਜੰਸੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਨਆਈਏ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਨੇ F.No.110-11/47/2019/NIA ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ RC-20/2019/NIA/DLI ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਮਿਤੀ 20.09.2019 ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲਈ। ਐਨਆਈਏ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਗਰੋਹ ਨੂੰ ਅੱਜ਼ਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ 2015 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧਰਨੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਇੱਕ ਗਰੋਹ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਖੇ ਮਿਲਣ ਲੱਗੇ। ਉਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀ

ਇੱਕ ਖਾਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਸਮੱਗਰੀ ਖਰੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬੰਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 04.09.2019 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਸੂਤੋੜ ਮਹਾਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਦਿਵਯ ਜਯੋਤੀ ਜਾਗਰਣ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਤਫਤੀਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਇੱਕ ਸਹਿ- ਮੁਲਜ਼ਮ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੌਰਾਨ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਸੀ। ਧਮਾਕੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਕੇ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਹਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਖੰਡਤਾ, ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਹਿਮਤੀ ਫੈਲਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਰਾਦਪੁਰਾ ਡੇਰੇ (ਡੀਜੇਜੇਐਸ, ਤਰਨਤਾਰਨ) ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ।

(4) ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਭਾਵ 04.09.2019 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਉਮਰ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 15.09.2001 ਹੈ ਅਤੇ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਘੱਟ ਸਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਮੁਢਲਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2015 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਬੋਰਡ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਜੁਰਮ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 18(3) ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ/ਸਿੱਖਿਆ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਸਲਈ ਉਸਨੂੰ 07.01.2021 ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਬਾਲਗ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(5) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਤਰਨਤਾਰਨ/ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 02.02.2021 ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ P-5 ਰਾਹੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ, 153-ਏ ਅਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ

(ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਐਨਆਈਏ ਨੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਐਨਆਈਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਮੁਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਏਜੰਸੀ ਐਕਟ, 2008 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 20 ਸਤੰਬਰ, 2019 ਨੂੰ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਐਨਆਈਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗਠਨ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਪੀ-4 ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਨਾਬਾਲਗ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਐਨਆਈਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਮੁਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ

(6) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ:-

(i) ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਏਜੰਸੀ ਐਕਟ, 2008 ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਗਜ਼ਟ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 20.09.2019 ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ P-4 ਦੁਆਰਾ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਖੇ NIA ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 2 'ਤੇ 'ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967' (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਯੂਏਪੀਏ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੀਮਿਲਨ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(ii) ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ, 2005 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਬਾਲਗ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਬਾਲਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

ਇਹ ਜੁਰਮ **UAPA** ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

(iii) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇਗੀ।

(iv) ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(20) 'ਚਿਲਡਰਨ ਕੋਰਟ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ, 2005 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ, 2005 ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮਨੋਨੀਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਵੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ/ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ **NIA** ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(v) ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(3) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੀ। ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ 'ਕੋਡ' ਨੂੰ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਜੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ,

2015 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ/ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ।

(vi) ਜਵਾਬਦੇਹ ਭਾਵੇਂ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ ਪਰ ਉਸਦੀ ਉਮਰ 15.09.2022 ਨੂੰ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਨਾ ਭੇਜਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ

21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਉਮਰ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਉਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(vii) ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(viii) ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 21(2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ/ਆਰਡਰ ਦੀ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ।

(ix) ਨਸੇਰ ਬਿਨ ਅਬੂ ਬਕਰ ਯਾਫਾਈ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2021 (4) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪਰਾਧਿਕ) 533) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ NIA ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਾਸਟਰ ਭੋਲੂ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [2020(3) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪਰਾਧਿਕ) 160] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਾਬਾਲਗ ਨੂੰ ਬਾਲਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼।

@
AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)
ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ

(7) ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਬੋਰਡ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਨੂੰ ਬਾਲਗ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ:-

(i) ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 18(3) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਬੋਰਡ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਢਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲਗ ਵਜੋਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੋਰਡ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ। ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 18(3) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ।

(ii) ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 1(4) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਾ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਸਮੇਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕੈਦ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੁਨਰ-ਏਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ, ਗੋਦ ਲੈਣ, ਮੁੜ ਏਕੀਕਰਣ, ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼। ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 15.01.2016 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 1(4) ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ ਚਿਲਡਰਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।

(iii) ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(iv) ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਲਈ ਕਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21

ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਆਈਪੀਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਰੋਕ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਂਝੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਹੈ।

(v) ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਹ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹ ਕੇ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ।

(vi) ਸਾਲਿਡੇਅਰ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਫੇਅਰਗਰੇਥ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ [ਏਆਈਆਰ 2001 ਐਸਸੀਸੀ 958] ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਐਕਟ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਾ

(8) ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

“ਜਦੋਂ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ, 2008 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ, 2005 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

ਬਾਲਗ ਵਜੋਂ ਮੁਕਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਾਂ NIA ਐਕਟ, 2008 ਦੇ ਤਹਿਤ NIA ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨੋਨੀਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ”।

ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(9) ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਕਵਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵੀ।

ਬਾਲ ਨਿਆਂ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ)

ਐਕਟ, 2015

ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ, ਸਹੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਵਿਕਾਸ, ਇਲਾਜ, ਸਮਾਜਿਕ ਪੁਨਰ-ਸਥਾਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ, ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਸਥਾਪਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ, ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਲ-ਅਨੁਕੂਲ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣੀ।

ਜਦੋਂ ਕਿ, ਸੀਵੇਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਨੁਛੇਦ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (3), ਧਾਰਾ 39, ਧਾਰਾ 45 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 47 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਈ) ਅਤੇ (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 11 ਦਸੰਬਰ, 1992 ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ;

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2000 (2000 ਦਾ 56) ਨੂੰ ਮੁੜ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ

ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਯਮ, 1985 (ਬੀਜਿੰਗ ਨਿਯਮ), ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲਿਬਰਟੀ (1990), ਦ ਹੋਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਆਨ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਚਿਲਡਰਨ ਐਂਡ ਕੋ-ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਇਨ ਰਿਸਪੈਕਟ ਆਫ ਇੰਟਰਕੋਟਰੀ ਅਡੋਪਸ਼ਨ (1993), ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਿਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੰਤਰ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 1(4)

ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਸਮੇਤ:

- (i) ਸ਼ੱਕਾ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਕੈਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੁਨਰ-ਏਕੀਕਰਨ;
- (ii) ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ, ਗੋਦ ਲੈਣ, ਮੁੜ-ਏਕੀਕਰਣ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼।

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(12)

"ਬੱਚੇ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ;

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(13)

"ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਬੱਚਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ;

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(20)

"ਚਿਲਡਰਨ ਕੋਰਟ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ, 2005 (2006 ਦਾ 4) ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012 (2012 ਦਾ 32) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਲਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਨੀਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਜਿਸ ਕੋਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ;

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(24)

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

"ਸਰੀਰਕ ਸਜ਼ਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦਰਦ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(33)

"ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ" ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ (1860 ਦਾ 45) ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਹੈ।

ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ;

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(35)

"ਕਿਸ਼ੋਰ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਬੱਚਾ;

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(54)

"ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ" ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ (1860 ਦਾ 45) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ;

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(61)

ਵਰਤੇ ਗਏ ਪਰ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 3

ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ-

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਬੋਰਡ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ:

(i) ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਇਰਾਦੇ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(ii) ਮਾਣ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(iii) ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ

ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(iv) ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਬੱਚੇ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ।

(v) ਪਰਿਵਾਰਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(vi) ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੱਚਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(vii) ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਉਪਾਅ: ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ, ਪਛਾਣ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ।

(viii) ਗੈਰ-ਕਲੰਕਾਰੀ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

(ix) ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਬੱਚੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਅਭਿਆਸ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(x) ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਲਿੰਗ, ਜਾਤ, ਨਸਲ, ਜਨਮ ਸਥਾਨ, ਅਪਾਹਜਤਾ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(xi) ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਅਤੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(xii) ਆਖਰੀ ਉਪਾਅ ਦੇ ਮਾਪ ਵਜੋਂ ਸੰਸਥਾਗਤਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

ਵਾਜਬ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਖਰੀ ਉਪਾਅ ਦੇ ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਸੰਸਥਾਗਤ ਦੇਖਭਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(xiii) ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਕਿਸ਼ੋਰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਇੱਕਜੁਟ ਹੋਣ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬਹਾਲੀ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ ਉਸ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(xiv) ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਕਿਸ਼ੋਰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ..

(xv) ਡਾਇਵਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(xvi) ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ: ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Section 5

ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਜੋ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਬੱਚਾ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

Section 6

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ।

(1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ,

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਵਾਂਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ.

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੇਕਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 8

ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ।

(1) ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਰ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਗਠਿਤ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ, ਅਜਿਹੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਅਪੀਲ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

(3) ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ:

(a) ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਹਰ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਸੂਚਿਤ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ;

(b) ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਫੜਨ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ;

(c) ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੱਚੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ।

(d) ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਬੋਰਡ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਯੋਗਤਾ, ਤਜਰਬਾ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ, ਜੋ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ ਜਾਂ ਅਨੁਵਾਦਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ;

(e) ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ, ਜਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

@
AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(f) ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ;

(g) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲਾ ਬੱਚਾ ਵੀ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲਾ ਬੱਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ;

(h) ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁੜ-ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦੇਖਭਾਲ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੂਨਿਟ ਜਾਂ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਫਾਲੋ-ਅੱਪ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋੜ ਹੋਵੇ;

(i) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ;

(j) ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨਾ;

(k) ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ;

(l) ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ;

(m) ਜੇਲਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮਤ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਜੋ ਬਾਲਗਾਂ ਲਈ ਹੈ ਇਹ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਨਿਰੀਖਣ ਘਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਉਪਾਅ ਕਰਨਾ;

ਅਤੇ

(n) ਕੋਈ ਹੋਰ ਫੰਕਸ਼ਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 18(3)

ਜਿੱਥੇ ਬੋਰਡ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਢਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਤਾਂ ਬੋਰਡ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 19

ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ।

(1) ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਮੁਢਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਲਗ ਵਜੋਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇ। ਬੱਚੇ ਦੇ, ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ;

(ii) ਬਾਲਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬੋਰਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਚਿਲਡਰਨ ਕੋਰਟ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਕਿ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੂਨਿਟ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਕਰ ਦੁਆਰਾ ਫਾਲੋ-ਅੱਪ ਸਮੇਤ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦੇਖਭਾਲ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਜੇ ਬੱਚਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ, ਵਿਕਲਪਕ ਥੈਰੇਪੀ ਜਿਵੇਂ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ, ਵਿਹਾਰ ਸੋਧ ਥੈਰੇਪੀ, ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੇਤ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

(4) ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੂਨਿਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜਿਕ

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

ਵਰਕਰ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਸਾਲ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਫਾਲੋ-ਅੱਪ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਮਾੜਾ ਸਲੂਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(5) ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਫਾਲੋ-ਅੱਪ ਲਈ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।

ਧਾਰਾ 21

ਆਰਡਰ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ (1860 ਦਾ 45) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 23

ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਯੁਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਨਹੀਂ।

(1) ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਦੀ ਧਾਰਾ 223 ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਂਝੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਜੇਕਰ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਸਮੇਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਧਾਰਾ 39 ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ, ਜੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਘਰਾਂ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਫਿੱਟ ਸਹੂਲਤ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਫਿੱਟ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੇਕਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੋਰਡ ਦਾ ਹੁਕਮ।

ਧਾਰਾ 101 (5)

ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਏਜੰਸੀ ਐਕਟ, 2008

ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ, ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ

ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਧੀਆਂ, ਸਮਝੌਤਿਆਂ, ਸਮੇਲਨਾਂ ਅਤੇ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ।

Section I

ਛੋਟਾ ਸਿਰਲੇਖ, ਹੱਦ ਅਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ।—(1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਏਜੰਸੀ ਐਕਟ, 2008 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਇਹ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

(a) ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਹੋਣ;

(b) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਹੋਣ; [ਅਤੇ]

(c) ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਧਾਰਾ 2 (ਬੀ)

“ਕੋਡ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ 1973 (1974 ਦਾ 2) ਦਾ ਕੋਡ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਜੀ)

“ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਅਪਰਾਧ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(h)

“ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ [ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ] ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 22 ਅਧੀਨ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ [ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਆਫ ਸੈਸ਼ਨਜ਼] ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ:

(1) [ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕਰੇਗੀ] ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ, ਜਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਜਾਂ ਵਰਗ ਜਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

[ਵਿਆਖਿਆ- ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, “ਹਾਈ ਕੋਰਟ” ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਰਾਜ ਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ

@
AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)
ਵਾਲੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਕਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।]

(2) ਜਿੱਥੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ।

[*****]

(8) ਸ਼ੀਕਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ [ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ] ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ [ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ] ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ। ਉਸ ਨੂੰ [ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ]।

(9) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵੰਡੇਗਾ।

ਧਾਰਾ 13

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ:

(1) ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਜੇਕਰ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਥਿਤੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੇਕਰ, -

(a) ਨਿਰਪੱਖ, ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਾਂ

(b) ਦੇਸ਼ੀ, ਗਵਾਹਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਾਂ

(c) ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਰਾਜ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ।

(3) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ

ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਮੋਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਭਾਰਤ ਲਈ ਅਟਾਰਨੀ-ਜਨਰਲ, ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮੇ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 16(3)

ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

ਧਾਰਾ 17

ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ :

(1) ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਕੈਮਰੇ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਚਾਹੇ।

(2) ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੋਸ਼ਨ ਉੱਤੇ, ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਪਤਾ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜੋ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

(3) ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ

ਉਪ-ਧਾਰਾ (2), ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਜੋ ਉਪਾਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ-

(a) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬਾਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਆਯੋਜਨ;

(b) ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਤਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਕੇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ;

(c) ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਪਤੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ

(d) ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖਤ ਸਾਰੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(4) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 21(2)

ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਨੁਸੂਚੀ

(2) ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 (1967 ਦਾ 37)

ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ, 2005

ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ, ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ (ਯੂ.ਐਨ.) ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

1990 ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੰਮੇਲਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਚਾਅ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ;

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ 11 ਦਸੰਬਰ, 1992 ਨੂੰ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ (CRC) ਨੂੰ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ;

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀਆਰਸੀ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਘੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ;

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਜੋ ਹਾਲੀਆ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚਾਰਟਰ, 2003 ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ;

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮਈ, 2002 ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦਹਾਕੇ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਟੀਚਿਆਂ, ਉਦੇਸ਼ਾਂ, ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ "ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵ ਫਿੱਟ" ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਪਣਾਇਆ;

ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, CRC ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ;

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਬੀ)

"ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ" ਵਿੱਚ 20 ਨਵੰਬਰ, 1989 ਨੂੰ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ 11 ਦਸੰਬਰ, 1992 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ;

ਧਾਰਾ 25

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ। -ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ-

(a) ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(b) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਇਮ ਹੈ

ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ ਦਾ ਸਕੋਪ

(10) ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਬਹੁਤ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਲਗਾਤਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ, 1986 ਨੂੰ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ, 2000 ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 01.04.2001 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ, 2000 ਨੂੰ ਕਿਸ਼ੋਰ ਨਿਆਂ (ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2015 ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। 15.01.2016. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਵਿਆਪਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਵੈ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਡ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਸਨ। ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਵਿਲ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 1 ਨੇ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ, 1986 ਅਤੇ 2000 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਤੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਨਾਬਾਲਗ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਉਮਰ ਜਾਂ ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ/ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ 2000 ਦਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ 1986 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ 2000 ਦਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਲੰਬਿਤ 01.04.2001 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਇਲਾਜ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਣਗੌਲਿਆ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦਾ ਲਾਭ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਪਟਾਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਲਈ ਲਾਭ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾਬਾਲਗ ਨਿਆਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਐਕਟ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ

ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਉਪਚਾਰਕ ਵੀ ਹੈ। 'ਜੁਵੇਨਾਇਲ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਮਕਸਦ ਲਈ ਨਾਬਾਲਗ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ੋਰਦਾਰ

³ (2014) 3 SCC (CrL.)

ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਅਰਥਤਾ ਤੱਕ ਘਟਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

8. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਟ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਣਗੌਲੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਇਲਾਜ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਣਗੌਲਿਆ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦਾ ਲਾਭ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਉਸ ਲਾਭ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

21. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਸਾਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਇਲਾਜ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਜੋ ਕਿ ਭਲਾਈ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ, ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਵੇ ਭਾਵ ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

43. ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾਬਾਲਗ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

44. ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਦੁਖਦ ਮਨੁੱਖੀ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪਾਰ ਹੈ। 1966 ਵਿੱਚ ਲੰਡਨ ਵਿਖੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਦੂਜੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਇਲਾਜ ਸੰਬੰਧੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ, ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ 1986 ਵਿੱਚ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਾੜ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। , ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ। ਬਾਲਗਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਇਲਾਜ,

ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ-ਆਧਾਰਿਤ ਭਲਾਈ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ।

70. ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਉਪਚਾਰਕ ਵੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਲਗ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਹਿੱਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲਾ ਉਦੇਸ਼, ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਸਮੇਤ ਅਪਰਾਧ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 5 ਨਾਬਾਲਗ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵੱਧ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਕਿਸ਼ੋਰ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇਸਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਕਿਸ਼ੋਰ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਾਬਾਲਗ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਕੀਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਇਨਬਿਲਟ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਆਮ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਪਹੁੰਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਭਾਵ, ਕੀ ਇੱਕ ਬੱਚਾ, ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਝ ਅਤੇ ਸਮਝ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

75. ਕਾਨੂੰਨ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ *utres magis valeat quam pereat* ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ

ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਅਰਥਤਾ ਤੱਕ ਘਟਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਦੋ ਅਰਥ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸਪਸ਼ਟ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਟੱਲ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅਰਥਹੀਣ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਵਿਆਖਿਆ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਤਿਨਸੁਖੀਆ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ 1989 3 ਐਸਸੀਸੀ 709, ਆਂਧਰਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਸਤਿਆਨਾਰਾਇਣ 2004 2 ਐਸਸੀਸੀ 657 ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਹੈਂਡੀਕਰਾਫਟ ਐਂਪੋਰੀਅਮ ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 2003 7 ਐਸਸੀਸੀ 589।)

(11) ਸਲਿਲ ਬਾਲੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ 2 ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ, 2000 ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਫਿਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਕੇਅਰ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਚਿਲਡਰਨ) ਐਕਟ, 2000 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦਾ ਘੇਰਾ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨਾਂ, ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਤਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ, 2000 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

41. ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬੱਚੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ। ਉਹ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਅਜੇਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਖਿਸਕ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲੀਗ ਆਫ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਨੇ 1924 ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਜਨੇਵਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਬਾਅਦ,

ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦਾ ਗਠਨ 1945 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 10 ਦਸੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 1 ਅਤੇ 7 ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 25 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਅਤੇ ਬਚਪਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ

ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੁਆਰਾ 20 ਨਵੰਬਰ, 1959 ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1985 ਦੇ ਬੀਜਿੰਗ ਨਿਯਮਾਂ, 1990 ਦੇ ਰਿਆਦ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ 14 ਦਸੰਬਰ, 1990 ਦੇ ਹਵਾਨਾ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਕੱਟ ਚੁੱਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੁਨਰ-ਸਥਾਪਨ ਲਈ ਵਿਧੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਅਤੇ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਨਾਬਾਲਗ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਬਾਲਗ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇ। ਬੀਜਿੰਗ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਉਮਰ ਜੋ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਮਰ-ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

42. ਬੀਜਿੰਗ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ 20 ਨਵੰਬਰ, 1989 ਦੇ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੰਬਰ 44/25 ਦੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ, ਜੋ ਕਿ 2 ਸਤੰਬਰ, 1990 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਭਾਰਤ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਕਤ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ 11 ਦਸੰਬਰ 1992 ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਾਲ ਨਿਆਂ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2000 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ।

43. ਭਾਰਤ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਪਣਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ। 26 ਨਵੰਬਰ 1949 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰਾਬਰੀ, ਛੇ ਤੋਂ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਜਬਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ। ਫੈਕਟਰੀਆਂ, ਖਾਣਾਂ ਜਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ

³ (2014) 3 SCC (CrL.)

ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੰਨਿਆ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਗਰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਤਕਨੀਕ (ਲਿੰਗ ਚੋਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ) ਐਕਟ 1994 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਨਵੀਨਤਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012।

44. ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2000, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮੇਲਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2000 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੀ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ. ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਡਾ. ਕਿਸ਼ੋਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 1 ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਠਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਉਮਰ ਤੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਮਝ ਦੀ ਉਮਰ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ। ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰੀਰਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਠ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ/ਬੱਚੇ ਵਜੋਂ ਗਿਣਨ ਲਈ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

(12) ਡਾ. ਸੁਬਰਾਮਣੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੂ ਬਨਾਮ ਮੈਂਬਰ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ 3 ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫਿਰ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਐਕਟ, 2000 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਵਾਇਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਮਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸੀ। 18 ਸਾਲ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦਾਇਰਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ (18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ) ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ, ਬੌਧਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਲੋੜ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ

³ (2014) 3 SCC (CrL.)

ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

39. ਵਿਰੋਧੀ ਕੈਂਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਸਭ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਐਕਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਲਨਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਬੀਜਿੰਗ ਨਿਯਮ, ਯੂ.ਐਨ. ਸਮੇਲਨ ਅਤੇ ਹਵਾਨਾ ਨਿਯਮ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਐਕਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਕਿ ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ[10] ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। . ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

43. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਦੱਸਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੋਈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਜਾਂਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸਕੀਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ/ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ/ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕਈ ਸਮੇਲਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਧੀਆਂ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਕੇ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

45. ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(13) ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ, 2015 ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇੱਕੋ ਹੈ। ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਵਿਕਾਸ, ਇਲਾਜ, ਸਮਾਜਕ ਪੁਨਰ-ਏਕੀਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬਾਲ-ਦੋਸਤਾਨਾ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ, ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਐਕਟ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਾ 39, ਅਨੁਛੇਦ 45 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (e) ਅਤੇ (f) ਦੇ ਅਧੀਨ

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤਵਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੌਦ ਲਏ ਬੱਚੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮੇਲਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਜਿਸ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(14) ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਚਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ 4 ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ 375 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦ 2 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਹਰਕਤਾਂ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। , ਪਤਨੀ ਦੀ ਉਮਰ 18 ਸਾਲ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਰੀਡਿੰਗ ਡਾਊਨ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪਾਠ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। . ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ, 2015 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਗੋਂ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ 'ਬਾਲ-ਅਨਕੂਲ ਕਾਨੂੰਨ' ਬੱਚੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ (ਭਾਵੇਂ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ) ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(3) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬਾਲ-ਪੱਖੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਰਣਨ ਜਾਂ ਨਾਮਕਰਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਬੱਚਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਉਲਟ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰੇਗਾ ਬਲਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(3) ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਖੋਹ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

79. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲ-ਪੱਖੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ

ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਰਣਨ ਜਾਂ ਨਾਮਕਰਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੱਚਾ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਗਲੀ ਬਾਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਮਰਪਣ ਕੀਤਾ ਬੱਚਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਛੱਡਿਆ ਬੱਚਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਗੋਦ ਲਿਆ ਬੱਚਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੱਚਾ ਬੱਚਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਆਹਿਆ ਬੱਚਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਣਵਿਆਹਿਆ ਬੱਚਾ ਜਾਂ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਬੱਚਾ ਜਾਂ ਵਿਛੜਿਆ ਬੱਚਾ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਬੱਚਾ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੇਕਸਪੀਅਰ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਮ ਦੇ ਗੁਲਾਬ ਦੀ ਮਹਿਕ ਜਿੰਨੀ ਮਿੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਗੇਤਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ।

95. ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, IPC ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਅਤੇ 41 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, IPC ਉੱਤੇ ਬਾਲ ਪੱਖੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਲੜਕੀ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਭੇਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ IPC ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 15(3) ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ ਹਨ ਜੋ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 15(3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਇਸਤਿਹਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਲਈ ਵੀ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੇ ਬੱਚੇ ਪੱਖੀ ਝੁਕਾਅ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(15) ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ, 2015 ਇਸ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਦੇਸ਼ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਿਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਗ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 2015 ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ 'ਤਿਆਗਿਆ ਬੱਚਾ' ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਨਵੇਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੇ

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 1(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਵੱਡਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

(16) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 1(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗੈਰ-ਰੁਕਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼. ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਧਾਰਾ 1(4) ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੰਕਾ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਕੈਦ, ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੁਨਰ-ਏਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਏਕੀਕਰਣ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੁਝ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ 2000 ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 22.08.2006 ਤੋਂ ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਪਰ 2015 ਦੇ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਉਪਬੰਧ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- (i) 2015 ਦਾ ਐਕਟ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰੇਗਾ।
- (ii) ਇਹ ਐਕਟ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- (iii) ਇਹ ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- (iv) ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਕੈਦ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੁਨਰ-ਏਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ, ਗੋਦ ਲੈਣ, ਮੁੜ-ਏਕੀਕਰਣ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ।
- (v) ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਮਿਲਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

2000 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਉਪਰੋਕਤ

ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਹੁਣ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 2015 ਦੇ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ,

ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(17) ਮੈਸਰਜ਼ ਮਾਰੂਤੀ ਉਦਯੋਗ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਲਾਲ ਵਿੱਚ 5 ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ, ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਲਿਡੇਅਰ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਫੇਅਰਗਾਰੋਬ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਸੁਪਰ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(18) ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 1(4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਰੱਖਣੀ ਵਿੱਚ, ਗੈਰ ਰੁਕਾਵਟ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(19) ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਐਕਟ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਧਾਰਣ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟਕਰਾਅ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਗੈਰ ਰੁਕਾਵਟ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ 'ਸਬਜੇਕਟ' ਦੇ ਵਾਕੰਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ' ਜਾਂ 'ਅਪਵਾਦ' ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(20) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 1(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੀਕਰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਫਿਲਹਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ' ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇਗੀ। ਲਾਗੂ'. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਕੈਦ, ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੁਨਰ-ਏਕੀਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 1(4) ਦੀਆਂ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਗੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ 2015 ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬੋਲੋੜਾ ਜਾਂ ਬੋਲੋੜਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(21) *ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ* ⁶ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕੋ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਆਪਸੀ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਟੈਸਟ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(22) *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜੀਐਮ ਕੋਕਿਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* ⁷ਵਿੱਚ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਕਰਣ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਪਰੀਤ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਸਾਰੇ ਵਿਪਰੀਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ।

(23) *ਚੰਦਰਾਵਰਕਰ ਸੀਤਾ ਰਤਨਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ਲਤਾ ਐਸ. ਗੁਰਮ* ⁸ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ 'ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ' ਸ਼ਬਦ 'ਦੇ ਅਧੀਨ' ਵਾਕੰਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਜ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(24) *ਯਾਕੂਬ ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ ਮੋਮਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਸੀਬੀਆਈ, ਬੰਬਈ* ⁹, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1987 (ਸੰਖੇਪ 'ਟਾਡਾ ਐਕਟ') ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੰਬਈ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਉਮਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 17 ਸਾਲ ਅਤੇ 3 ਮਹੀਨੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2000 ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ

6(1977) ਏਆਈਆਰ ਐਸਸੀ 265

7(1984) ਏਆਈਆਰ ਐਸਸੀ 1022

8(1986) (4) SCC 447

9(2013) 13 SCC 1

ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਦੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸਨ। ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਸਾਲ 1987 ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਸਾਲ 1995 ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 1993 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਧਾਰਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸੰਗਤ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੇ। ਐਕਟ. ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2000 ਜੋ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2000 ਨੂੰ 22.08.2006 ਤੋਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 1(4) ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2000 ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਵਾਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦੋ ਅਧਿਕਤਮ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

1. 1. ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਿਛਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਨ)
2. ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਧਾਰਨਤਾਵਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ (ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪਮਾਨਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ)

(25) ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਐਕਟ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਐਕਟ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਸੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ. ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। *ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਵਿੱਖ ਫੰਡ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਐਸਕੇ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। 10, ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਭਾਵੇਂ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੁਆਰਾ 20.11.1959 ਨੂੰ ਗੋਦ ਲਏ ਗਏ ਬੱਚੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਨਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ 29.11.1985 ਨੂੰ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਸਟੈਂਡਰਡ ਮਿਨੀਮਮ ਰੂਲਜ਼ (ਬੀਜੀਐਮ ਰੂਲਜ਼) ਨੂੰ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਹਸਤਾਖਰਕਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਦਾ ਕਲੰਕ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ/ਕਿਸ਼ੋਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਣਾ ਆਖਰੀ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਲਈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2000 ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 39 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਸਨਮਾਨ, ਬਚਪਨ ਅਤੇ ਜਵਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਨੀਤੀ, ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਤਿਆਗ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਭਾਵ ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਯਾਕੂਬ ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ ਮੇਮਨ (*ਸੁਪਰਾ*) ਦਾ ਪੈਰਾ ਨੰ: 1535 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

1535. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਭਾਵ ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(26) ਦੇ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2000 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ

ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਟਾਡਾ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰੇਗਾ। ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਖੁਦ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਰ ਸੰਭਵ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਟਾਡਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 1(4) ਦਾ ਹੋਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 22.08.2006 ਤੋਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਟਾਡਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਨ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 22.08.2006 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2000 ਦੀ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ 'ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ' ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2000 ਦਾ ਟਾਡਾ 'ਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2000 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 (4) ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਟਾਡਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਆਮ ਅਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ।

ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ

(27) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਤਾ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੇਸ਼ਗੀ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ, 2008 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਤੇ 13 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ, 2008 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅਬਜ਼ਟੈਂਟ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਡੀਓ ਐਂਟਰੀ ਨੰਬਰ 2, ਯੂਏਪੀਏ ਐਕਟ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ

ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਵੀ UAPA ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਯੂਏਪੀਏ ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 1(4) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ NIA ਐਕਟ, 2008

@
 AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)
 ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

(28) NIA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ 'ਕੋਡ' 'ਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 'ਕੋਡ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ NIA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(b) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ 1973। ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1) ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ NIA ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 1(4) ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ , ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਕੈਦ , ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੁਨਰ-ਏਕੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ. ਧਾਰਾ 1(4) ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਬੁੱਧੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਸੰਪੂਰਨ ਹਨ, ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲਝਣ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2000 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 1(4) ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੰਮਿਲਿਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2000	ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015
ਸੈਕਸ਼ਨ 1(4)	ਸੈਕਸ਼ਨ 1(4)
ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦ	ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ,

ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ, ਸਮੇਤ-

(i) ਡਰ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕੈਦ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੁਨਰ-ਏਕੀਕਰਨ;

(ii) ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ, ਗੋਦ ਲੈਣ, ਮੁੜ ਏਕੀਕਰਣ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼।

(29) ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ 2000 ਅਤੇ 2015 ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਸੀ ਭਾਵ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੇ 1(4) ਵਿੱਚ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਵੀ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 2000 ਦੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 1(4) ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1) ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਓਵਰਰਾਈਡ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(30) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਸਹੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਵਿਕਾਸ, ਇਲਾਜ, ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਸੋਧਣਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਪੁਨਰ-ਸਥਾਪਨਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਲ-ਅਨੁਕੂਲ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ।

(31) ਇਸ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਝਲਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ।

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

(32) ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 15.01.2016 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ, 2008 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਮੂਲ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ, ਜਦੋਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾ ਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਧਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ NIA ਐਕਟ, 2008 ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ ਦੀ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਜੇ ਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸੇ ਤਰਕ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(1) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਰ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 'ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ' ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8(2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਅਪੀਲ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 8(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ NIA ਐਕਟ, 2008 'ਤੇ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(33) ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ ਥਾਟ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬਲ

ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਵਰਗੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(34) ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਡਾ. ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੂ ਬਨਾਮ ਸੈਂਬਰ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ।

(35) ਨਾਬਾਲਗ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਯਾਕੂਬ ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ ਮੇਮਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੀ ਪਾਲਣਾ, ਇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2000 ਅਤੇ ਟਾਡਾ ਐਕਟ, 1987 ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2000 ਦੀ ਧਾਰਾ 1(4) ਨੂੰ 22.08.2006 ਤੋਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਸੀ ਜੋ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ 22.08.2006 ਦੀ ਸੋਧ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਇਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2000 ਦਾ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ, 2008 ਅਤੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੋਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੱਟ ਗੈਰ-ਰੋਕ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਗੈਰ-ਰੋਕ ਧਾਰਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤ 'ਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦਾ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ, 2008 ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ।

(36) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇਗੀ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਭਾਵੇਂ ਆਕਰਸ਼ਕ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਬਰਫ ਨਹੀਂ ਕੱਟਦੀ। ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਦਲੀਲ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾ ਤਾਂ ਖੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(37) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (20) ਦੇ ਤਹਿਤ, 'ਚਿਲਡਰਨ ਕੋਰਟ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2005 ਅਤੇ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਪੇਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਨੀਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ/ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਠਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2005 ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ/ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਰੋਕ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੀ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਤਰਕ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 18(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1(4) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ 'ਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ, 2008 ਦੀ ਧਾਰਾ 16(3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ NIA ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। NIA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(3) 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਅਤੇ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ, ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹਟਾ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।

(38) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 15.09.2022 ਨੂੰ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਲ੍ਹ ਨਾ ਭੇਜਣ ਦਾ ਲਾਭ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 17 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਹਿੰਤ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ

ਇਸ ਲਈ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ 6 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮੂਹ ਦੀ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਕੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। . ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਂਝੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਲਾਗੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਐਨਆਈਏ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਸਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਤਿੰਨ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਤੋਂ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮੇਲਨਾਂ ਅਤੇ ਮਤਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸਦਾ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ, ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ, 2008 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015। ਤੀਜਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ।

@

AMRIT SINGH (*Jasgurpreet Singh Puri, J.*)

(39) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਐਨਆਈਏ ਐਕਟ, 2008 ਦੀ ਧਾਰਾ 21(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ/ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚਿਲਡਰਨ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੀ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦਾ ਉਪਾਅ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਂਚ ਵਿਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਮਾਮੂਲੀ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਬਿੰਦੂ।

(40) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਸੇਰ ਬਿਨ ਅਬੂ ਬਕਰ ਯਾਫਾਈ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ NIA ਨੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ NIA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਇਕੱਲੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੇਸ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਐਨਆਈਏ ਜਾਂਚ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਨਆਈਏ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਐਕਟ, 2008 ਜਿਸ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਓਵਰਲਾਪਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮਾਸਟਰ ਭੋਲੂ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਨੂੰ ਬਾਲਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਿੱਟਾ

(41) ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 1(4) ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। NIA ਐਕਟ ਅਤੇ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ NIA ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਕੋਲ।

(42) ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 11.05.2021 ਖਾਲੀ ਹੈ।

ਰਿਤਕੁੰ ਰਿਸ਼ੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ